

GEMEENTELIJK MONUMENT**GM-nummer //****Algemene gegevens**

Adres	: Dubbeldamseweg Zuid 231
Postcode, Plaats	: 3312 KR Dordrecht
Kadastraal	: DDT00 N 3579
Polder, buurt	: Oud-Dubbeldamse Polder, Land van Valk
Inventarisatie	: MIP ZH-NS-282-01

Algemene omschrijving

Bouwjaar / verbouwing	: ca. 1875, 1937, 1948, 1988
Architect	: onbekend, A. van Walraven, fa. J. Nodelijk & Zn
Opdrachtgever	: onbekend, L. Volgraaf, L. Volgraaf, R. Schornagel
Oorspronkelijke functie	: woonhuis met schuur en stal
Huidige functie	: woonhuis
Bouwstijl	: traditioneel, invloeden neoclassicisme

Algemene beschrijving

Vrijstaand woonhuis aan de Dubbeldamseweg Zuid, bekend als het Huis de Vierpolders. Het perceel wordt aan de voorzijde van de openbare weg gescheiden door een smeedijzeren hekwerk.

Historie gebied

De Dubbeldamseweg was na de inpoldering van de Oud-Dubbeldamse polder (1603) de grote verbindingsweg tussen Dordrecht en Dubbeldam. Langs deze weg ontstonden in de 17^e eeuw diverse buitenplaatsen waarvan alleen Dordwijk nog bestaat. Tot ver in de 19^e eeuw bestond de schaarse bebouwing langs de weg uit een aantal buitenhuizen met bijbehorende boerderijen, enkele woningen en molens. De Raamkil langs de Twintighoevenweg is nog aanwezig als herkenbaar overgebleven kreekrestant. De Raamkil en in het verlengde de Molenvliet waren oorspronkelijke onderdelen van het afwateringsstelsel van de polder op buitendijks gebied.

De aanleg van de spoorlijn naar Breda in 1872 was een forse ingreep in het landelijke gebied van Dubbeldam. De gemeente Dubbeldam werd hierbij gedwongen grond te ruilen met de stad Dordrecht, zodat een deel van de Dubbeldamseweg aan Dordrecht toekwam. In 1903 volgde een nieuwe grenswijziging tot aan de Twintighoevenweg.

De oude Dubbeldamseweg is tegenwoordig verdeeld in de Dubbeldamseweg Noord en Zuid, de Dordwijklaan en Dubbelsteynlaan Oost en West. De Dubbeldamseweg Zuid loopt bij de achterzijde van het Centraal Station vanaf de Markettenweg tot aan de Randweg de N3.

Vanaf de Markettenweg zijn aan weerszijden van de Dubbeldamseweg Zuid twee vroeg 20^e-eeuwse buurten: ten westen de Oranjabuurt, ten Oosten de Bloemenbuurt. Voorbij de spoorweg kwam in de jaren dertig de tuindorpachtige wijk het 'Land van Valk' tot stand. Aan de andere zijde van de weg bevond zich de buitenplaats Noordzicht. Het huis en de bijbehorende tuinen verdwenen in 1968 om plaats te maken voor nieuwbouw. Tussen de Eemsteynstraat en Twintighoevenweg bestaat de bebouwing voornamelijk uit vrijstaande woningen en twee-onder-één kapwoningen uit de 19e en vroeg 20e eeuw, waarvan de nummers 231 (Huis de Vierpolders), 233 (voormalig café en woonhuis) en 362 (vrijstaande woning) het meest karakteristiek zijn.

Ligging

De vrijstaande woning staat aan de zuidwestzijde van de Dubbeldamseweg Zuid met de nok evenwijdig aan de straat. Aan de rechterzijde bevindt zich een doorgang naar de achtertuin.

Hoofdvorm

De woning is gebouwd op een rechthoekige plattegrond van één bouwlaag en een zolderverdieping. Het samengestelde dak bestaat uit twee schilddaken die aan de voorzijde gekoppeld worden door een doorlopend dakschild. Aan de voorzijde is de woning naar links toe in dezelfde bouwstijl uitgebreid met een aanbouw van één bouwlaag onder een plat dak. Aan de achterzijde bevindt zich rechts een kleine rechthoekige aanbouw uit de bouwperiode.

Bouwgeschiedenis

Het woonhuis staat bekend als het 'Huis de Vierpolders' door het wapenschild op de voorgevel. De Vierpolders is het waterschap dat in 1718 werd opgericht als samenwerkingsverband van de vier oudste polders op het Eiland van Dordrecht. Het vermoeden bestaat dat het bestuur van de Vierpolders in de 19^e eeuw hier een kamer huurde voor vergaderingen. In de archieven is echter niets gevonden over de vroegste bouwgeschiedenis van het woonhuis en het gebruik van een kamer als bestuurskamer. Eind 19^e eeuw werd het woonhuis door de erven Valk verkocht aan W.F. Volgraaf, kantoorbediende. Zijn zoon Louis Volgraaf verbouwde in 1937 de woning. Aan de achterzijde werd toen een voormalige stal bij de woonkamer getrokken en voorzien van een nieuwe pui. Tussen de voor- en nieuwe achterkamer werden kasten en deuren en suite gemaakt. De aangebouwde schuur werd bijkeuken en stookplaats voor CV. Alle bedsteden werden verwijderd en tussen de voorkamer en opkamer kwam een nieuwe trap naar de zolder. Op de zolder werden twee kleine kamers gemaakt met centraal een dakkapel.

In 1948 werd het woonhuis uitgebreid met een kleine aanbouw aan de linkerzijde waarin een keuken en een entree met portaal werden gemaakt, vermoedelijk om extra inwoning mogelijk te maken. Bijzonder is dat de gevel aan de voorzijde, waarin één venster, geheel in de stijl van de bestaande gevel werd uitgevoerd, zodat op het eerste gezicht het verschil niet zichtbaar is.

In 1954 werd het pand gekocht door het bestuur van de polder de Vierpolders voor het gezin van hun nieuwe 'fabriek en landmeter', de heer Cornelisse. Een aantal jaar later werd ook het buurpand, nummer 229 door het waterschap gekocht. In 1969 werd het waterschap opgeheven en werd het onderdeel van de polder de Dordtse Waard, later door samenvoeging de Groote Waard.

De op de begane grond in 1937 gerealiseerde badkamer is verwijderd en de zolder is geheel nieuw ingedeeld met slaapkamers en een badkamer.

Beschrijving exterieur woonhuis

De voorgevel is gemetseld in een roodbruine baksteen in staand verband met een gesneden voeg. De gevel bestaat uit een lichtgrijs geschilderde plint, een witgeschilderde borstwering met spaarvelden en houten T-vensters. De oorspronkelijke gevel is symmetrisch van opzet door een centrale entree met aan weerszijde twee vensters. De hoeken van de voorgevel worden nu geaccentueerd door licht uitstekende pilasters, gepleisterd in blokverband. De gevel beëindiging bestaat uit een fries met paneelverdeling en een geprofileerde kroonlijst, op de hoeken ondersteund door kunststenen ornamenten. De voorgevel is in 1948 aan de linkerzijde met één travee verlengd met een vrijwel identieke detaillering en afwerking. Ook de beëindiging van de hoek middels een pilaster is hier nogmaals toegepast.

Op de linkerpilaster van de oorspronkelijke gevel is het wapenbord van De Vierpolders bevestigd. Het is niet bekend of dit bord van oudsher aanwezig was of dat het wellicht na aankoop in 1954 en afkomstig van een andere locatie, op deze gevel is geplaatst. Op het

wapenbord staan de wapens van de oude ambachten Dubbeldam, Merwede, Tolluysen en de Mijl, in het midden afgedekt door het wapen van Dordrecht.

De voordeur wordt verbijzonderd door een omlijsting, bestaande uit pilasters en een gepleisterd muurveld, beëindigd door een geprofileerde lijst. De deur zelf is vervangen door een houten paneeldeur en wordt door een kalf gescheiden van het lichtgetoogde bovenlicht, voorzien van glas-in-lood in geometrisch motief (1937). De T-vensters bestaan uit houten kozijnen met een schuifraam. In de bovenramen bevindt zich glas-in-lood in een identiek patroon als boven de voordeur. Boven de kozijnen zijn de 19^e-eeuwse houten kappen nog aanwezig ter bescherming van de oorspronkelijk aanwezige houten jaloezieën of rolluiken.

In het midden van het dakvlak bevindt zich een dakkapel met twee openslaande ramen en half rond bovenlicht, alle drie voorzien van eenvoudig glas-in-lood. De dakkapel heeft een houten, geprofileerde omlijsting met aan weerszijden klauwstukken. Op het dak bevinden zich twee hoge gemetselde schoorstenen. De dakbedekking bestaat uit geglazuurde Hollandse pannen.

De gemetselde zijgevels en achtergevel zijn wit gekeimd. Alle vensters zijn hier voorzien van moderne rolluiken. De rechterzijgevel heeft één venster en is grotendeels aan het zicht onttrokken door begroeiing. De linkerzijgevel bestaat uit de gevels van de in 1948 gerealiseerde aanbouw en de oorspronkelijke zijgevel met drie vensters, aangebracht in 1937.

De achtergevel had voor de verbouwing in 1937 een staldeur en enkele stalramen. In 1937 werd links een grote pui gemaakt, deze is later voorzien van dubbelglas. In de achtergevel werd een rond stalraam gehandhaafd, in de aanbouw waarin voorheen een schuur en bakoven was, bleef een half rond stalraam aanwezig. De dakkapel is geheel gemoderniseerd en verbreed.

Beschrijving interieur

De woning heeft centraal een hal, met rechts de toegang tot de woonkamer en-suite. In de achterkamer is de schouw vernieuwd. De en-suite kasten zijn gemoderniseerd, waarbij de oude deuren zijn gehandhaafd. In de voorkamer bevindt zich een bruin marmeren schoorsteenmantel, die vermoedelijk origineel is. Aan de linkerzijde van de hal bevindt zich een voorkamer, door de trap naar zolder gescheiden van de opkamer. De indeling aan de achterzijde is door de eigenaren gewijzigd ten behoeve van de keuken en de garderobe.

De zolderverdieping is gemoderniseerd en opnieuw ingericht met kamers en een badkamer. Door het dubbele dak zijn er twee dakconstructies aanwezig. Van een van de spanten is de trek balk verhoogd.

Het interieur van de woning heeft weinig monumentale waarde. Ook van de verbouwing uit 1937 is weinig herkenbaar gebleven. Van belang is de indeling met de centrale hal en de opkamer en het originele casco.

Beschrijving tuin

De woning heeft een voor- en een achtertuin. Aan de voorzijde wordt de tuin door een smeedijzeren hekwerk gescheiden van de openbare weg. In de achtertuin staat een door de eigenaar gebouwde schuur, die valt niet onder de bescherming. Het perceel heeft geen monumentale waarde, maar het hekwerk maakt wel deel uit van de bescherming.

Bronnen

Regionaal Archief Dordrecht

752-12877 vergunning voor het verbouwen van een woonhuis, 1937
752-12878 vergunning voor het bouwen van een schuur, 1937 (gesloopt)
752-12879 vergunning voor het uitbreiden van een woonhuis, 1948.

785-537 stukken betreffende dienstverband J. Cornelisse, fabrik en landmeter van de Vierpolders

Literatuur

P. Bot. *Vademecum. Historische bouwmaterialen, installaties en infrastructuur*. Alphen aan de Maas. 2009.

B. Lamberts en A.F.J. Niemeijer. *Dordrecht. Architectuur en stedenbouw 1850-1940*. Zwolle 2002.

Archief eigenaar

www.dubbeldamseweg.nl

Opname 14 januari 2019

Waardering

Cultuurhistorische waarde

Het woonhuis (ca. 1875) heeft cultuurhistorische waarde als 19^e-eeuwse bebouwing aan de Dubbeldamseweg Zuid. Het woonhuis is van belang door de relatie met het polderbestuur van de Vierpolders, waarvan niet met zekerheid te zeggen is of deze relatie al vanaf de begintijd aanwezig was. Wel is bekend dat het waterschap het woonhuis in 1954 kocht als onderkomen voor haar personeel. Door het wapenschild op de voorgevel staat het woonhuis bekend als het 'Huis de Vierpolders.'

Architectonische waarde

Het woonhuis is van architectuurhistorisch belang door de kwaliteit van het ontwerp van de voorgevel in neoclassicistische stijl. Van bijzondere waarde zijn de verbijzonderde entree, de vensters, de kroonlijst, de geblokte pilasters en de dakkapel aan de voorzijde. Overige restanten van de 19^e eeuw zijn zichtbaar aan de achterzijde, waaronder de aanbouw en de stalramen.

Het interieur is van belang wat betreft het casco en restanten van de oorspronkelijke indeling, waaronder de centrale gang en de opkamer.

Situering

Het vrijstaande woonhuis heeft ensemblewaarde in relatie tot de 19^e-eeuwse bebouwing aan de Dubbeldamseweg Zuid 217-229. Het woonhuis heeft stedenbouwkundige waarde als afwijkende bebouwing op een relatief breed perceel. De voortuin wordt door een smeedijzeren hekwerk gescheiden van de openbare weg.

Gaafheid

De voorgevel van het woonhuis is grotendeels gaaf. Aan de linkerkant is het woonhuis in 1948 in dezelfde stijl verbreed. De verbouwing van 1937 bestond uit het wijzigen van de achter- en zijgevel en het interieur. Het interieur is grotendeels gemoderniseerd.

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend

08 Februari 2019

Schaal 1:500
0 5 10 15m

voorgevel

achtergevel

entree

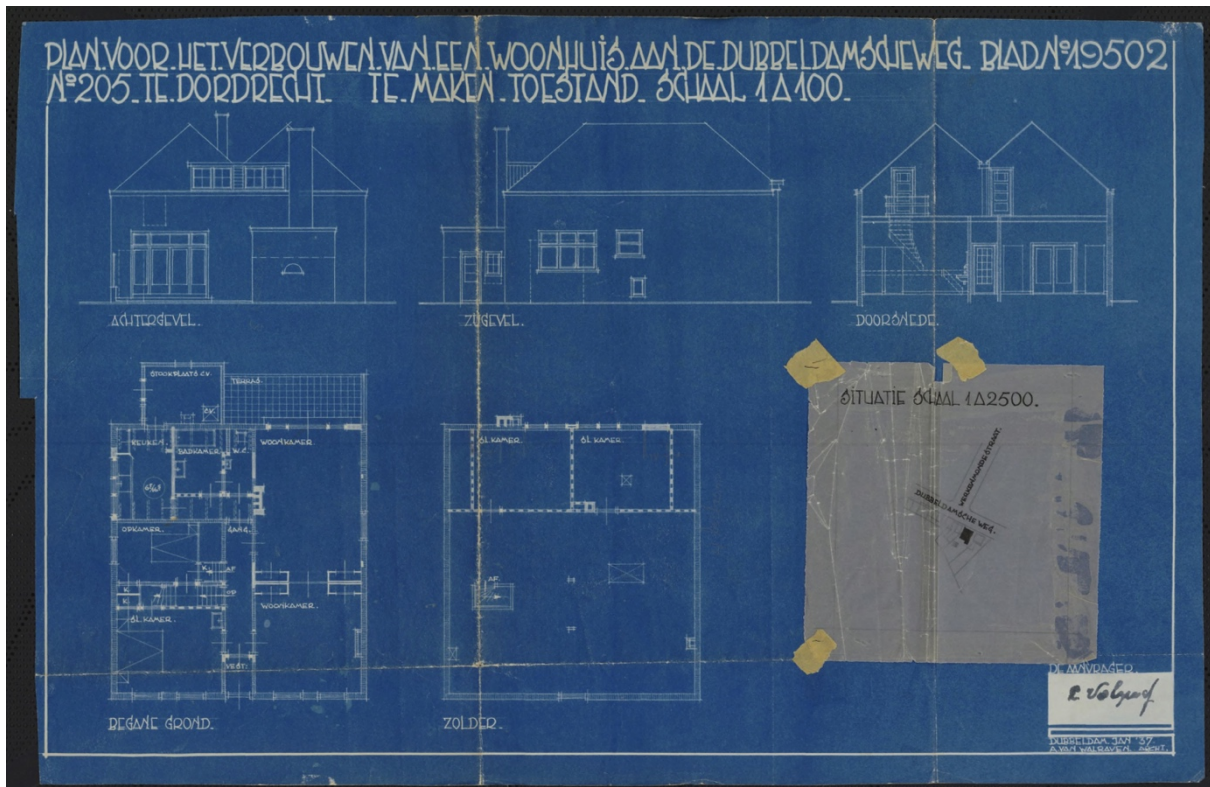
dakkapel

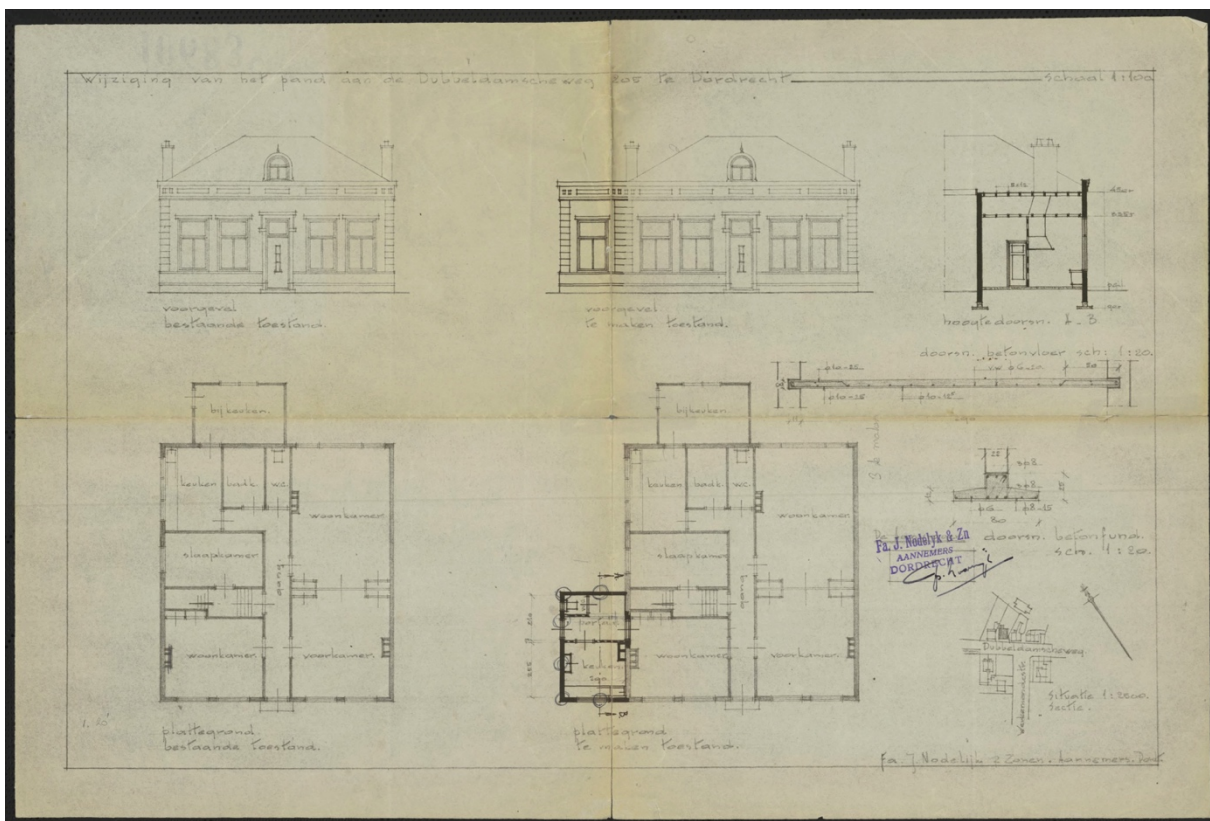
wapenbord

zijgevel

vergunning 1937

vergunning 1948

